

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben:	
Ny. hóra	86 kr. (70 fillér.)
Hónos hóra	1 frt (2 kor.)
Vidékre postán:	
Ny. hóra	95 kr. (1 kor. 80 fill.)
Hónos hóra	2 frt (4 kor.)
Hónos hóra	4 frt (8 kor.)

ELŐRE

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Zöldfa-utca, 32. szám.
Zöldfa-utca és Nagypiac-tér sarkán.

Feljelölés szerkesztő:
KUN BÉLA.

Légberöpillt gyár. — Gombostüvel akart ölni.

Az önálló vámtérlét.

Nagyvárad, november 29.

Kossuth Ferenc tegnap a kereskedelmi költségvetés vilájt megnyitó beszédben gazdag munkaprogramot rajzolt a képviselőház elé. Mondotta, hogy harmilven kormány legyen is az országnak 1917-ben, az a kormány könnytelen lesz rátni az önálló vámtérlétre.

Legyünk tisztában a helyzet. A mai parlament túlnyomó többsége agrárius, a leszűkrebübb és korlátolt, rideg osztályfelfogást vallo agrárius. Agráriusok az alkotmánypartiak, agráriusok a néppártiak, de agrárius csaknem az egész függetlenségi párt is. Régi idők pedíg, hogy az agráriusoknak nem kell az önálló vámtérlét. Ha politikai célszerűségből hangoztatják is az ellenkezőjét, tényleg nem engedik megvalósítani. Nem engedik, mert nem akarják elveszteni a biztos osztrák fogyasztási területet, holott még semmi kilátás új piacra, amelyen Ausztriából kiszoruló mezőgazdasági termények elkelhetnek.

Nem is fogják engedni. Azt nem mondjuk, hogy nyíltan is ellenzik majd a gazdasági önállóság megvalósítását. Szó sincs róla, az álarcot nem fogják levetni. De igenis készek lesznek a legvakmerőbb, legelkesmeretlenebb sakkházásokra, hogy megakadályozzák.

Csak emlékezzünk vissza a mult esztendőre, mely ebben a tekintetben roppant tanulságos. Mikor tavaly júniusban, júliusban figyelmeztették a koalíciót, hogy vegye át a kormányt, különben Fejérváryék a kereskedelmi szerződés megkötésével az önálló vámtérlét tényleges megvalósítását 1917-ig lehetlenné fogják tenni, mit látnunk? Láttuk azt, hogy a mélyen tisztelt agráriusok, különösen pedíg a nagybirtokosok, jóllehet nemzeti tekintetben, főként a katonai kérdésekben örökök közönyösek, sőt labancok voltak, egyszerre engesztelhetetlen radikálisokká váltak. Kiadták a jelszót, hogy vezényszó nélkül nincs béke, nemzeti vilálmányok

nélkül nem szabad a kormányt átvenni. Azért lettek-e ezt a nagybirtokosok, mert érzelmeiknek megfelelt, vagy hitük talán, hogy az adott viszonyok között lehet a vezényszót kiküzdeni? Szó sincs róla. Jól tudták, hány hét a világ. Intranszigensek azért lettek, hogy lehetetlenül tegyék a parlamentaris kormány alakulását és módot nyújtsanak a Fejérváry-kormányának a maradásáig, amíg a kereskedelmi szerződéseket meg nem köti és ezzel a közös vámtérlélet fenn nem tartja.

Igy állván a dolog, ismétljük, hogy sajnos, nem tudunk hinni Kossuth nagy koncepciói megvalósulásában.

Oda konkludálunk tehát, hogy a reformok csak akkor valósulhatnak meg úgy, ahogy azokra az országunk szüksége van, ha lesz olyan parlament, amely a nép összes rétegeit magában foglalja. Eppen azért kérjük, nezzén át a belügyminiszterumbra, nézze meg az általános választói jog előkészítéit és figyelmeztesse Andrássyt, hogy itt a lettek ideje. Csak ezzel biztosíthatja reformjainak megvalósulását.

Tiltakozás a sztrájkértörvény ellen.

— A képviselőház ülése. —

Saját tudósítónk telefontelepítésén. —
Budapest, november 29.

Valamivel nagyobb már az érdeklődés a képviselőház ülése iránt. Amikor Justh Gyula elnök megnyitja az ülést, legalább hatvan képviselő van az ülésteremben.

A mult ülése jegyzőkönyvének hitelesítése után jelt az elnök, hogy Pető Sándor mandátumának benyújtása óta eltelt harminc nap s mivel a mandátum ellen ez idő alatt sem panasz, sem kifogás nem adott be, végleg igazolt képviselőnek jelt ki.

A kereskedelmi társaság költségvetése.

Sziklay Ottó: Nagy megelégedéssel és megnyugvással halgattam tegnap a kereskedelmi miniszter nagyszabású programját. Úgy látja, hogy végre-valahára megvalosul a

nemzet dhajtása s megerősítve iparát átterítet az önálló vámtérlét tényéges alapjára. A tételt megszakasztva. (Helslés.)

Pető Sándor: A kereskedelmi miniszter programját tetszősének találja. Különös figyelmet érdemel a beszédnek az a része, mely a sztrájk törvényre vonatkozik. A sztrájk növekvő drágaság szempontja a sztrájkok számát. Azt ódósnem, hogy nagyon sok joggal és önkéntlül sztrájk van. A sztrájkok a kisiparosokat sújtják különösen s erről a miniszter, mint a munkásbiztosítási törvényjavaslatból látszik, teljesen megfeledkezett. Az államnak kellene viselni a kisiparosok sorsát terheit, his a drágaságnak a sztrájkjal való összefüggését kutatjuk, megtaláljuk a sztrájk okait. Ilyen az elsőszerék drágasága, a munkaadók kartellje, a lakásdrágaság. Módot kell keresni az olyan sztrájkok megszüntetésére és a munkaszabadság biztosítására. A sztrájk törvény nem helyes megoldási eszköz. A kivételes törvény gyűlöletes szokott lenni. Hivatkozott külföldi példákra. Németországban sokkal több sztrájk volt, mint nálunk, ellenben Angliában sokkal kevesebb, pedíg a szakszervezetek ott sokkal erősebbek. Angliában ugyanis sztrájk előtti békeltető bizottságok működnek. A sztrájk visszaféséseinek és büntetének cselenyémének megtorására elég a már meglévő büntető törvénykönyv. (Zaj.)

Az elnök: Kérem, ne zavarájk a szónokot. Ha már a házabályaikat nem is tekintik gyedyék figyelembe azt, hogy a képviselő ur első beszédjét mondja a Házában.

Pető Sándor: Németországban és Franciaországban sem sikerült a sztrájk törvényt megalkotni. Angliában az alsóház még a sztrájk agitáció jogsultságát is kimondta. A munkaszabadság biztosításának van másik oldala is. Az amolyk a munkást megóvjja attól, hogy kizárják a munkától. A munkásbiztárs épp olyan korlátja a munkaszabadságnak, mintha a munkások akadályozzák a munka folytatását.

A sztrájkokat nálunk a munkás-szervezetek gyermekkorának tudja be. Ha a szervezetek megerősödnek, kevesebbnél fognak a sztrájkok is. A sztrájkok megszüntetésére az egyedül erősség: erős munkás-szervezetek, erős munkaadó szervezetek és kollektív egyezmények. Ezek meg-hozzák az ipari békét, éppen úgy, amint ez Angliában is megvan, (filélek helyeslés.)

Beszélt István: Pedígve polemizál és azt mondja, hogy örömmel üdvözi a sztrájk törvényt, mert a munkások semmi garanciát nem nyújtanak arra néve, hogy az egyezségek be is tartásák. Kéri arra is a kereskedelmi minisztert, nyilatkozzék a bécsi lapoknak arra a hírére, hogy a kormány és a hadügyminiszterum

között olyan megegyezés jött létre a hadseregszállítások dolgában, amely a magyar ipart ismét méltánylat és súlyos megfésben részesíti. Magvan arról gyözödvé, hogy ez a hír nem lehet igaz.

Az elnök: Az ülést tiz percre felüggesztim.

Szönet után Kossuth Ferenc kijelenti, hogy az osztrák lapoknak a hadseregszállításokra vonatkozó hírei tévesek a hadügyminiszterum és a magyar kormány közt lefolyt tárgyalások ebben a kérdésben a magyar szempontok teljes érvényesülésevel, a magyar ipar új diadalával végződtek. Utána Saterányi államtitkár felolvasta a hadügyminiszteriummal kötött megállapodás hiteles szövegét.

Több felszólalás után elnök az ülést bezárta.

Inség, nyomor . . .

A vármegyei munkások helyzete.

A főszoalgbírók jelentése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, nov. 29.

A földmivelségi miniszter rendelkezése folytán Biharvármegye alapjánja fölkeré az összes főszoalgbírók, hogy járásaikban a munkás-nép anyagi helyzetéről, annak megjavítására alkalmas módokról és eszközökről, jelentéseket készítsenek. A jelentések már be is érkeztek. A gazdasági egyesület véleményét is mondott róla, — ezzel aztán el is van intézve az ügy. Biztosak vagyunk benne, hogy a nép baján még sem lenne, mert az összes járások egyhangzó véleménye szerint, a munkás nép idegenkedik a házi ipartól, hiszen ennek nálunk nincs is tere, — és ragaszkodik gőrcsösen az ő ősfoglalokozáshoz, a földműveléshez. Ezen pedíg nem fog utjait a miniszter ur. Mert hiszen csak nem képzálhetjük el, hogy a túlipános plánetá a szö lehessen a nagybirtokok parcellázásáról. Nem képzálhetjük el, hogy a munkások, az ezzel-holdások létretrái védelmére álljanak a munkások jogos kívánságainak meghallgatásához, a földműveléshez, hiszen bérrett talpra állítsák őket és megakadályozzák, hogy az Amerika felé vitorlázó hajók mind zsufoftalabban hagyják el a haasi partokat. Pedíg a kivándorlás fő oka ebben keresendő: A nép ragaszkodik az ősfoglalokozáshoz. Milyen is ragaszkodnia, hiszen nincs is gyári iparunk, nincs kereskedelmünk, és mig nem

lesz tápláló diákjai, csak az a kiszaporozott, túlzottul, agyonterhelt, a tőke hatalma által nyugó földmunka. Segítsen a kormány, ha akar. A jelentésből bizton meggyőződhetik, hogy a nép jólétét, csak a földirtások törvényes parcellázása után érhetjük el. Ezt mondják a földtulajdonosok, ezt a gazdasági egyesület, — mert: a nép idegenkedik a házi ipartól. És idegenkedni is fog, míg verejtékes munkájának látzata nem lesz, míg fáradsága gyümölcsét értékesíteni nem tudja és a míg a nép értelmiségének emelésére is nem teszük meg az üdvös intézkedéseket.

A tulajdonos miniszter, halgatogalja fogja tudomásul venni, ad akta tenni az intézkedéseket, — a nép barátja ezzel mindent megtett. A bajokon ösztárisokkal nem lehet segíteni. Radikális megoldásokat kérünk, nem pedig, hogy porj mertsenek a szemünkbe homi hasztalan összezsúfoltsokkai.

Amint a szalárdi, központi, cséffai, magyarorszei, vaskövi, éledei, berettyóújfalui és a többi járásközi főszolgabírói jelentenek, — az mindenki által tudott régi igazság. A fokozódó elégtelenségnek nem orvosolhatják azaz, hogy a házi ipar népszerűsítésére vándor tanítókat küldünk ki, akik felveszik napidíjjal és kioktatják a népet olyan tudományra, amely meddő, amely a megélhetés nehézségein, a nép nyomorán, a kivádirási láz folytonos terjedésén mit sem segít. Az aisi páni jelentések csak egy választ adhat a miniszter, ha törvényjavaslatot tesz a Ház elé a munkásszanyok gyors és csonthigató orvoslására.

Tizenegy késszurás.

Gyilkosság a bálban.

Ésküdszéki tárgyalás.

— Saját tudósítónktól. —
N a gyvára d, nov. 29.

Két társadai legény llt ma az esküdszék előtt. Két testvér: Garzó János és Garzó Ferenc könnyű bűnnel vannak vádolva, megöltek egy legényt. Péter Pál napján történt, hogy a falu fiatalja táncmulatságot rendezett. Ott voltak a legszebb virágzsalak, a legdíszesebb legények. Ezek között is kimagaslott Nyergő Tőgyér, akinek éppen az volt a bűne. A két mellőzött testvér Garzó Tőgyér János és Ferenc tört vetett rá, belekötötték, majd ledönték a báterem közepén. Ezel nem elégedtek meg a bormiállo legények. Kéat vettek elő és tizenegy késszurással megölték Nyergőt. A mulatságnak vége szakadt, a gyilkosokat csendőrnök megelvasva vitték el. A gyilkos testvérek felett ma itélkezett az esküdt bíróság. Hetykén, a bűnbánat legkisebb jeit nem mutatta vallott Garzó János. Minden véték testvércsére bántotta, meg Garzó Ferenc töredelmes vallomást tett.

Tanukul beidéztek a falu egész fiataljait, akik a táncmulatságon jelen voltak. Valamennyien terhelő vallomást tettek. Garzó János ennek dacára is konokul tagadott.

A bíróság tagjai voltak dr. Csulyok Béla előkiete alatt Vámosy Mihály és Korn Ajajos szavazó bírák. A védelmet dr. Puskás Béla és dr. Várady Odón ügyvédek látták el, míg a vádat Görömbey István kir. alügyész képviselte. A mai nap a vádlottak és a tanuk védbeszékkel telt el. Verdikt hozatalra valószínűleg csak holnap kerül a sor.

Legberöpiült gyár.

Tűzes csóva a dinamit közt.

Szányolyovan áldozat.

— Saját tudósítók telenfolyentése —
Budapest, november 29.

A courriéresi katasztrófával borzalomban egyenrangú szerencsétlenség történt Dortmundban, e virágzó veszáliai gyárvárosban. Tegnap este egy robbanószerekkel gyártó gyár levegőbe röpiült és sok száz munkást egyezzerre megsemmisített a virágzó gyárvalattal együtt. Segítőségi vagy mentőlégi sző sem lehetett, mert az első robbanást utjabb robbanások követték, melyek a szomszéd gyárakat is rombadöntötték.

Az anni roboritgyárban történt robbanásról egy szemtanú a következők jelent: Este fél nyolc órakor a gyárban tűz támadt. 8 órakor történt az első robbanás. Közvetlen azután megérkeztek a Krupp-féle gyár tőlözöi, akiknek azonban vissza kellett vonulniuk, miután második robbanást vártak. Egy vitleri rendőrirtviselő visszaszorította a tömeget, utalván arra, hogy igyekeznők kell biztonságba jutni, közben megtörtént a második robbanás. A rendőri hivatalnokot a legberöpiített vas alkatrészek súlyosan megebesitették, úgy hogy el kellett szállítani. Az egyik utca majdnem valamennyi háza elpusztult. A vasdarabok a városba repültek, ahol azonban nevezetesebb károkat nem okoztak. A közelben lévő Knappmann-féle öntőde súlyosan megsérült. A torony alsó része egészen beomlott. A Krupp-féle gyárban is érezték az erős rázkódást. A tető egy része beomlott. A menési munkálatok első sorban az eltemetettek felkutatására irányultak. A szerencsétlenül jártak száma porceló percre növekszik. Egyesek a szerencsétlenül jártak számát ezerre tették. A katasztrófa színhelyéhez és környezetéhez nagyon nehezen lehet hozzáférni, mert minden pillanatban újabb robbanástól lehet tartani.

Később érkezett telefonjeleken szerint az áldozatok számát megállapíthatatlannak jelzi. Eddig elé nyolcvan halottat és

100 sebesültet huztak ki a romok alól, akik mind annyian haldokolnak.

A robbanást mint a nyomozat kiderítelte bosszu műve okozta. Ismeretlen tettes lövését dobott a robbanó szerek kiterítésére s ez okozta a szerencsétlenséget.

H I R E K.

Az iskolások illése. Nagyvárad város községi iskolászeke ma délután négy órakor Rimier Károly előkiete alatt ülést tartott. Az ülésen az előkii jelentések tudomásul vétele után elhatározták, hogy a leánynevelő intézet eljárára átengedik a délutáni órákban a polgári iskola helyiségét. Kzenkívül több apróbb tárgyat intéztek el, s az ülést Rimier Károly polgármester délután hat órakor bezárta.

Gyűl as adó. A városi adóhivatalnál véget értek az adómegyei befizetések. Az ex lex után százfizetelésre koronával több adót fejtbe, mint az 1906 évben. A kedvező eredmény főként az ex lexben összegyűjtött adóhatárlék befizetésének tulajdonítható. A város javára pótdadó címén több mint negyvenezer korona esik.

A város és a lövészegyesület. A város és a lövészegyesület között kötött szerződés felbontása tárgyában már régebb idő óta folynak a tárgyalások. A kiküldötték szombaton délután gyűlnek össze tanácskozára. A város részéről Komlóssy József gazdasági tanácsos, Kőszeghy József főmérnök és Ragány János főszámvévo, a lövészegyesület részéről pedig: Meezey Mihály, Fleischacker Gyula és Beczkay Lajos vesznek részt.

A szegényház lakói. Nagyvárad város tanácsának igen sok elagott férfi és nő a szegény házba felvételét kérte. A Csesztvói Dadek alap felügyelő bizottsága evégöböl ma délelőtti ülést tartott és ezen javaslattal tették a tanácsnak arra nézve, hogy ki vehető az alap elartottjai közé.

Orvosok illése. A biharmegyei orvosgyűlésrends és természetstudományi egyeslet folyó évi december 1-én (szombat) délután 5 órakor rendez szaktűlést tart.

A nagyváradi izr. ügyelet ruhakiosztása. 100 pár osztalmát, cipőt, 100 db, nyakgázt és fejfedőt osztott ma ki az izr. ügyelet 100 kis apró iskolagyermek között. Valláskülönbség nélkül osztotta ki jótékony adományát, csak arra tekintettel, segítöre vezet az illő vagy nem. 100 kis gyermeket terhes tanítókat a különféle iskolából a realiskola tornatermébe a ruhakiosztás színhelyére, s a 100 kis gyermek boldogan megelégedetten távozott haza, hogy nem kell az isen hidegöt ezán úgy felni. S a kúdsó ussonna, melyvei a jó népek megvendögeltek a sok apróságot,

bizony tén a meleg homlónál is nagyobb örömet kellett. Az önépesség az egyeslet elnökségben jelen volta Ifj. Schvartz Ábrahámnak elnök. Schütz Alharus, Ländler Ferencnak alelnök, dr. Mosenthal Mórné, Mokovics Mikszánd, György Mikszánd, Reisman Jakabné, örv. Veisz Ignácné, Steiner M. Albréne.

Bajok az érmihályfalvai ipartestülett körül. Az érmihályfalvai ipartestület ellen utóbbi időben több panasz meütt fel és ezen az alapon az alypán az ipartestület feloldozást javasolta. A miniszter a feloldozást nem hagyta jóvá, hanem elrendelte, hogy az elsöfoku iparhatóság intézze a folyó ügyeket; továbbá új előjárásokról válasszanak. A megalkult előjárásokról azonban szintén túllépte hatáskörét, és azért az alypán újbo javasolta az ipartestület végleges feloldozását.

Az adópénztárnok büne. Szekszárdot jelentik: A pénzügyminiszter megbízásából serényen dolgoznak a szekszárdi adóhivatalban, hogy az elkövetett sikasztás ügyében, mely több év óta folyt, teljes világságot derítsenek. Lindner Armin szekszárdi adópénztárnok a múlt hónapban önként jelentkezett a kir. ügyészségnél és bevallotta, hogy az elhunyt Vinkovics Vince ellenőrel együtt sikasztottak az adópénzekből. A vizsgálat eddig kiderítette, hogy 1900-tól 1906-ig 31,000 koronával károsított meg a kincstárt. A pénzen azután megosztották. A sikasztást még tovább is folytatták volna, ha Vinkovics meg nem hal, Ekkor ugyanis Lindner mellé Babay helyettes ellenőrt rendeltek ki, ki mellett már nem folytathatta hűbös manipulációt. Az eddig megjelölt vizsgálat következtében lekeresztelték Metzner József volt adópénztárnokot, mert kiadott, hogy 1893-97. evben min szekszárdi ellenőrhéi Spehar Alajos pénztárnokból együtt a kezelséki alatt levő pénztárkövet 5,179 kor, 98 fillert sikasztottak.

Női továbbképző tanfolyam Nagyváradon. A nagyváradi tanács és tanármök memorandumot nyújtottak be az iskolaszékhöz, melyben kifejtik, hogy két évtervezett továbbképző tanfolyamot szerveznek egy lanyok számára, kik a IV. polgári osztályt elvégzettek, szaktükölét nem akarnak látogatni, azonban szivesen tovább képezének magukat abban az irányban, melyet az u. n. általános műveltség terében mozgó felsőbb léfanyiskola követ. A tanfolyam a szabad iskolák mintájára van szervezve, azaz nem osztályos, bizonyítványt nem ad, tankönyvei általánosan mincseknek, nincs nyilvános jellege, azonban az e célra alkalmas tanulmányok megbeszéléséhez minden aora kőz halgatóját belevonni igyekszik. A tanfolyamot a községi polgári léfanyiskolához kívánjuk felni, azért erre erre engedelmest és természetesen az iskolaszéktől. A mai napon megtörtént iskolaszéki ülése az engedelmet örömmel megadta. A tanfolyam óráit naponta 3. u 3-5-ig tartja meg. A tandíj havi 10 korona. A beiratkozás azonban megköti az értezőtlőg az egész évfolyamra kötelezi a hallgatókat. Beiratkozás f. hó 30-án és dec. 1-én d. u. 2-3-ig a községi

poigári leányiskolában érv. Rechiné Bauer Zsófia polg. leányiskolai igazgatóvánná, aki a tanfolyam igazgatóságot átvette. Az előadásokat dec. 1-én már megkezdik.

*** Zendülés az adóbehajtás miatt.** Sípét közszegen szombathatán megjelent az adóvághajtó, hogy az adóelőjárásról. A közszegben erre sendülés tört ki: az egész falu népe ostromolni kezdte a község házáat és megölésel fenyegette a végrehajtót. Zsáhelről csakúgy jött, amely fogorrot is kinyújtott volt használni. Egy lövést tett, de csakhamar sem tett kár. Egy Andra Juon nevű legényt letartóztatták.

*** A krajujeváci összeesküvések.** A hadbírószék tizenegy napig zárt tárgyalás után meghozta az ítéletet a krajujeváci összeesküvés ügyében. Szereplőjei altízsházák, Maximes, Dandrevics és Mihaitovics tizenöt, Stojanovics tíz, Milovanovics hét, Milosavljevics, Nikolics, Anataskevics és Gyergovics hat, tizenegy altízsházát hét évi fegyházzal kapott, Maximovics kapitányt tíz, Grkovicus kapitányt, Micsics főhadnagyot és Milinovicus hadnagyot hét, cseknyivül hét tisztelet egy évi fegyházra ítélték.

*** Elgátsolt leány.** Trensóéből jelentik: Trembos Anna fenyveszoroszi 16 éves gyári munkásleány sőtét este a munkából hazatérve a vasúti vágányok között haladt, miközben egy vonat hozzá gázolt.

*** Svindlerek a köruton.** A kereskedelemügyi miniszter leiratba utasította Nagyvárad város tanácsát, mint másodfokú iparhatóságot, hogy az igazgató elhárítsa az értékpapírok részletelárasztását. Több feljelentés érkezett ugyanis, melyek mind arról panaszkodtak, hogy a részletelárasztók kihasználják a hűvelőt körtúronk után kibővített nyereségjegyeket honak forgalomba. A miniszter arra szól, hogy az ilyen visszaéléseket az igazgató törölje meg.

*** Gombostűvel skart ölni.** Szerzetet helyett gyűlölettel volt a Körösárján lakó úr, Benkei János iránt a felesége. Minthogy bűnös hajlamának utáiban állott, gyilkosságot tervezett ellene. Napokkal ezelőtt gombócot főzött, amelyről tudta, hogy az urának kedves étel. A gombócokba gombostűket rejtett, hogy azok az urat megöljék. Célja nem sikerült, mert farje az első gombóc után rosszul lett és orvosát küldött. Az elvevőnél asszony elvonta az eljárást megindították.

*** Csalló falalember.** A rendőrség letartóztatott egy falalembert, akinek a kislétét még nem sikerült megállapítani. Az ismeretlen falalember a 460-as hordértan egy hamisított számmal küldte a Köhánai lámpa-ágyúgyár pénztárához. A gyár pénztárosa azonban észrevette, hogy a számla hamis és a hordértan egy rendőrnök át adta. A rendőrnök a hordértan ártatlannak vallotta magát és egy detektívet övezett abba a kávéházba, ahol a megbírást kapta a

falalembertől. A detektív a falalembert letartóztatta.

*** Megették a patkánymérget.** Csaknem halálos kimenetelű szerencsétlenes történt vasárnap délután Paf puszán, ahol két béres vigyázatlanságból megmérgezte magát. Az istállóban tartottak ugyanis nagyobb mennyiségű patkánymérget, amelyből egy kevés mennyiségű rászóródott az ételükre. A két béres azonban ezt nem vette észre és megették a mérgezett ételt, amelyből hamarosan rosszul lettek. Szerencsére gyorsan rájöttek arra, hogy a rosszulletet a patkánymérget okozta, a nyomban alkalmazott orvosi segély még megmenthette a legényeket. A legnagyobb szerencse azonban mégis csak az volt, hogy a mérgeből csak elenyésző csekély rész jutott Horváth István és Vince Ferenc béresek ételébe, mert máskülönbön bizonyára menthetlenek lettek volna. Az eljárás megindult az irányban, hogy kit terhel a felelősség, illetőleg kinek vigyázatlanságából került a mérge az ételbe.

*** Az eső és a termés.** A múlt évi száraz és szeszélyes időjárás óriási károkat okozott mindenütt és ennek természetes folyománya volt, hogy majdnem mindenféle konyhai és fűszer cikk ára is még sokban emelkedett. A legújabb hírek az idén bő részekben való esővel, az előrelátás, hogy mindegyik cikknek árai természetesen olcsóbbak lesznek. Hogy mit jelent ezen kedvező előjel garda és gazdaszavonyainkra, arra jelen tanult szolgálattal B. Ujfa után Rothardt Nándor az újra megjelölt címzett — nagyban és kieszményben fűszer, csomagok, festék, gyarmatár, fűszerek, liszt és só kereskedése, hol a legelőzékenyebb és legbiztonságosabb kiszolgálás mellett mindenféle cikkem már ma is a tavalyiakkal teljesen olcsóbb árakat kaphatok.

SZINJÁTÉK.

Heti műsor.

Phatik: Szép Ilonka, Szombat: Festi nők, Vasárnap: Szép Ilonka.

LEGUJABB.

A tanítók fizetésrendezése. Budapest, november 29. Ma délelőtti a dunántúli ág. ev. tanítók küldöttsége volt Wekerle Sándor miniszterelnökkel.

A küldöttség szónoke, Mohácsy Lajos hanglyozta, hogy nem csak néhány tanítónak, hanem Magyarország egész tanítószágnak nevében jöttek. Nem akarják sem az anarchizmust, sem a szocializmust hanem az élet néhez gondjaitól meggyőzt tanítószágot tisztességes kenyeret akar az eddigi alacsony helyett.

W e k e r l e Sándor miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslatot nemokára a Ház elé fogja terjeszteni. A kormány azt a saját elhatározásából teszi, mert az igazság előtt mindenképp meg kell halnia.

A dotációt nem kér egyebet a tanítószágot, mint hogy továbbra is maradjon meg a nép igaz vezetője, hazafias és kulturális missziójának hű teljesítője.

A küldöttség éjénzéssel fogadta a miniszterelnök válaszáat.

NYILTÉR.*

Üzlet-átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséget és n. b. megrendelőmet értesíteni, hogy a **Üzlet-átvétel** elnevezésű sikeresült olcsón megrendült; tekintettel, hogy üzletünket szolid alapon önjajuk vezetni, a raktáron levő árukat minden elfogadható áron kiárjuk. Melylink továbbra is ugyanazon épület színház felől oldaltól lesz.

Tisztelettel

Lebovits Miksa és Társa

cipészek,
a Szigligeti-színház szállítói.
Telefonszám: 571.

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai gabona-piac.

Lakatos J. József cég jelentése.

Az üzlet irányzata: szállár.

Buza	13.— 13.40
Róza	10.60—10.80
Zab	12.60—12.80
Uj árpa	11.80—12.20
Uj Tengeri	8.20— 8.40
Ó tengeri	— — — —

REGÉNYCSARNOK.

A csoda-ember.

Francia regény. (Folytatás.) 57

Azután az utolsó mentésközre gondolt: Egyetlen mentőhorgonyom maradt csupán; az elolvashatlan betűtalány, ez rejti magában a tióok nyitját, nem is nyugosom, amíg meg nem találom.

A hajszá tökéletesen tönkre tette őt, líheve, izzadságot ürítve nem bírt még nyugodtan gondolkodni sem. A szegény Adda is lassan magához tért, megmerevedett tagjaiban éles fájdalom érezte, de nem tudta, mi történt vele az egész idő alatt és hogy jutott ő e idegen lakásba.

Még nem herverte ki Roumouk ez újabb kudarcot, midőn meglátogatta őt Jean Saure, kiz sem hozott kedvező híreket.

Igaz ugyan, hogy a sajtó mtökédése nem maradt hatás nélkül, a közönség rokonszennvel érdeklődött az ügy iránt, a rendőrséget pedig mindenki hibáztatta. Csakhogy az idő múlt, a pénz elfogyott, Bémoliantné is pirolva bevallotta, hogy segédforrásai teljesen kiapadtak.

Nem maradt egybél hátra, mint a szobor elárusítása.

* B rovat alatt küldöttek nem vállal felelősséget a szóc.

Egy reklámhajtásból angol éppem most tett neki igen csábító ajánlatot. Talán még többet lehetne elérni nyilvános áruverés által.

A rendőrségnek csak hagyta barátját beszélni magyarázat, mindenféle bejegyzést, mert nem volt sem ereje, sem kedve a vitaközérs.

Egyetlen gondolat lebegett előtte teljesen bele akart mélyedni a titkos felírás kibontásába. Ez volt az utolsó reménye! A többivel nem tördögött...

XVII. FEJEZET.

Megmentés.

„La Francine” apró gőzös fűdélzetének padlóján két áztott, különösen öltözött ember testét volt ki nyujta.

A vízbeletuk utolsó arcán az élet legcsekélyebb jele sem mutatkozott. Értéktelen megszűnt, a tódó sem működött.

A matrózok és utasok komor arccal, sugdolózza álltak körül, miáltal három tevétezés a testeket dorzsolta, nyelvüket húzta és karjaikat emelte, hogy az emberi gépezet újra működésre bírják.

A hajó orvosa nem sokat beszélt, de rövid szavakkal rendelkezett, néha pedig a szív tájékat vizsgálta, hogy a gyomorra rakott forró víz borogatások nem használtnak-e?

Egy kis kövér ember sátrterpesszett lábakkal ott állt és kedélyes főfóket rövidzártan pipájából.

Éz volt a hajó parancsnoka, Carbaganc kapitány, igaz dőlvidéki fiú, ki, ha akarta volna is, nem tagadhatta volna el eredetét, mert erős tájékozódással beszélt.

Takarodójok ottan, — kiáltozott a kiváncsiságotól matrózok, kik annyira odaátolodtak, hogy elzárta a levegőt és a világságogot a mentőkötli.

— Már az igaz, hogy épen jókor huztuk ki őket a fűdőlől, — szótt a doktorhoz fordulva.

Az orvos, ki nagyon el volt foglaltva, csak morgással felelt. A kapitány nem szorult azonban beszédő társra és kedélyesen folytatta:

— Nini, mintha ez itt megmondult volna. . . No, ideje is volt má . . . jőffie szörlezyitvel az erős dorzósól még a halottat is föl, támasztja. . . Szegény ördögök, nem jó úgben voltak. . . Most nézd ki kivergődnek a hajból nem is lett volna érdemes hiába „kitérni az utamból. . . Tudtam én azt előre . . . Mondtam magamban: Okos fiú a mi doktorunk, majd csak helyrehozza valahogy a dolgot. . . (Folyt. köv.)

Apró hirdetések.

Bőrkötés vagy aszthmabetegek, olyanok is, kik sohol gyógyulni nem tudtak, kéremek presztiszet és hitélettel iraklat. Ástáról díjaztatok. **W. W. Belle Altona-Bahrenfeld** Németország.

Akt olcsón akar ékeszet vásárolni. 14 karátos arany jegy- és köves gyűrűt ávalos árnyagot uth. keresse fel Ferdincher Testvéreket Kossuth-Lajos-u. 23. 163

Arany, ezüst, nickel zsebrókat, inga, fali és serkenő órákat, jegy- és köves gyűrűk, fülgyök, lánccok, mindenemű ékszerök és háttérnek óra választékban olcsón kaphatók. Felelő kikék javítás pontosan és eszközötelnek. Freund Benjámin, Nagyvárad, Pócuta, Secheanyi-száloda. 165

Apró hirdetések.

Aki mint könyvelő, segéd, munkás vagy bármely más mindenképp állást keres

Aki hást, földet, földet, zongorát, cimbalmot, bútorát vagy birtokát el akar adni, vagy ilyeneket venni

Aki tanítót, novellát vagy nevelőt, bonnet vagy nyelvtanest keres

Aki kereskedelmi cikkeire, ipari termék nyírára vevőket keres

Aki ismeretlenséget akar kötni

Aki előnyös üzleti összeköttetéseket akar kötni

Aki lakást bérbe akar venni vagy ki akar adni

Aki olcsó pérszokolást akar felvenni

Aki közölni akar valakivel valamit (nőstulni vagy férjhez menni)

biztos eredményt

ér el, ha az

„E L Ö R E”

apró hirdetést rovatát igénybe veszi.

Kereset közzététel és biztos sikert ér el

Próbálja meg! mert ha csak egy kicsit gondolkodik, okvetlenül rájön arra, hogy **Önök is van hirdetés nélküli**

Minden szó egyszer beiktatása csak **egy fillér.**

Szegényeknek és állandóan **ingyen.**

Kökusz-zsír 5 kilós postacsomag 5 K 70. Készenben legújabb szosban! **W** virsli, füstölt húsfélék, **halcsokorok**, háziszén, fűszer stb.

Kis tészták, pálinka, asztali borok csomaga stb. Gyomrós/oknak hársít, ital baplató: **STERN SOMA**-márk, **Nagyvárad**, Nagypiac-tér.

Lapkihirdők

Keresetnek Nagyszalontára Jelentkezni lehet **Pick Gáspár** könyvnyomdájában Nagyszalontán.

Szalloda átvétel!

Van szerencsém Nagyvárad város és Bihar megye n. é. közönségét és a t. utazó urakat értesíteni, hogy Nagyváradon, a jó hírnévnek örvendő

„Zöldfa“-szállodát összes helyiségeivel átvettem a szállodát és éttermet teljesen átalakítva **megnyitottam.**

A kávéház helyiségeket egészen újra berendezve f. évi december hó elején adom át rendelkezésükre.

Mint a most megszűnt „Fekete-Sas” szálloda volt bérlelő, kérem t. vendégeim pártfogását új vállalatunkhoz is. hol folsúlyt helyezek a köznyelvre, figyelmes és előrendű kiszolgálásra. Kifűtő, izletes konyha és tiszta jó italok a nap bármely szakában rendelkezésre állanak. A vendégeinket ugyan berendezésünk, az emeleti nagy és kiterjedt ünnepeségek, lakodalmak, bankettek alkalmából előnyösen kibérelhetők. — Magamat a t. nagyközönség jóindulatába ajánlván vagyok

99 kiváló tisztelettel
Hillinger Miksa,
a „Zöldfa” szálloda bérlelője Nagyváradon.

Himzű- és előnyomda.

Felhívom a n. é. közönség b. figyelmét előrendű **fehernemű varrodámra**, hol kelengyék elkészítését a legremekb. kivitelben vállalom el.

Legujabb

himzű minták és monogrammok előnyomtatnak és hímезetnek. Tisztelettel megrendelést kér **Üz. Gyurikovics Etoláné.**

Bazar-épület, a színházal szemben.

Csak rövid ideig!

Mindenkét érdekel!

Van szerencsém a t. evőközönség szíves tudomására hozni, hogy egy nagy alábbi vétel alkalmából igen olcsó és jó minőségű férfi és női divatcikkeket szereztem be, az a evőközönségem még nem létezőt **olcsó ár** mellett árusítom ki.

Férfi ingek	1 kor-tól
Férfi harisnyák	7 kor-tól
Női harisnyák	11 kor-tól
Női keztyűk	18 kor-tól
Férfi gallérok	5 kor-tól
Férfi kiegészítők	10 kor-tól
Női és férfi trikók	1 kor-tól
Gyermek ruhák	28 kor-tól
Gipkórnék 1 doboz	6 krajczér

és még számos nélkülözhetetlen cikk.

A t. evőközönség b. pártfogását kérvé tisztelettel

REKLAM ÁRUHAZ

Füvés és Stanielli-utca sarkán.

Csak rövid ideig!

Olcsó gazdasági gépek eladó.

Répaévóg zuzóval lendkerékkel 35 ft, gyári ára 80 ft. Répaévógok 14 ft, vasfedővel 15 ft. Van 10 drb használt tengerimorzsoló 15 ft, de kijavítva. Szecsavágó 2 késsel 24 ft vas állványon. Dob szecsavágó 3 késsel 24 ft. Borfejű gép kör-forgó 60 ft. Gőzmosó gép 50 ft. 12 szak eke 7-es 20 ft, 8-as 24 ft, egy új sorvető gép 13 soros 160 ft. A legujabb toló rendszer, 3 járgány a legjobb karban, hibátlan. Nem kopt, ára a felszerelés szerint.

Reményi Ferenc, Berettyóujfalu.

Gáspár Margit

kitűnő kávé- és tejszarnoka.

A Nagy Sándor-utca Weiszlovits-házban levő tejszarnokot **Kis nővérek**ől átvettem, hol ezennel tisztán kezelt tejtermékek, minden fajával szolgálunk, ugymint bivaly-tej itéje 14 krajczér, tejszín, tea-val, fűző sütemény, tojás, hideg felvágott, valamint fűz gyümölcsök és a legjobb minőségűben kaphatók. Tejszarnok kívánására házhoz szállítok.

Jócsak csak figyelmébe ajánlom tejszarnokomat, hol reggelire és uzsonnára jutányos lehet ábrónálni.

Nagybecsű pártfogást kér teljes tisztelettel

Gáspár Margit,
Nagy Sándor-utca, Weiszlovits-ház.

„Orfási”!

óra és ékszer nagy raktár.

Legelőcsbb bevásárlási forrás.

Ferderber Testvéreknél

Kossuth-utca, Bihar kávéházal szemben.

33 Fűk-örlet Zúdí-ut. Hervath cukrász mellett!

Gyermek-kocsik
Flu- és ledny-ruhák, útlányok, gyermek fehéreneműk.

Csacsomó-kelengyék
Bazár-árak, játékok, koszaruk olcsó árak, nagy választék

Id. STERN VILMOS-nál
Nagyvárad, Kossuth-utca 16.
(Voll részlegéről 6-nyelűt szomban.)

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. **Izzólámpa körleket** tart raktáron 3, legelőcsbb közönséget, hogy **izzólámpa** 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legelőcsbb áron kaphatók. — **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (maty), színes fényképezőlámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kártól áron kerülnek előadásra. Ugyanott kaphatók **normál-lámpák és oszmium-lámpák** gyertyánként 1.5 watt fogyasztással.

Csillárok és villamos motorok eredeti gyári árak ivilámpák és **villamos motorok** mellett kaphatók.

A villamos mű igazgatóság elvállalja

villamos világitási

és erővillai berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivilámpák kezeletét buzaváló szénipáncsok szállítást, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legelőcsbb árak mellett. **Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedélyny.** — **Költségvetés ingyen.**

Ajánlja fővárosi mintára berendezett áruházban nagy raktáron levő **Női divat- és kosztum-kelencsék**, bizonyoselymeket, vasznat, fehéreneműt, bizonyoselykékben, szopességi vásznakban és asztalneműekben, ruhadszekében, rövidrukkban, nap- és edénygöb-ben, varrókellékekben a t. evőközönség rendelkezésére.

Tiszta selyemanyagot **jepernek** minden színen **frt 6.90.** Arum minőségéért szavatosságot vállallok.

Barna Jenő
női ruha és divatcikkek áruhaza.
Fű utca (Weiszlovits-ház)

Ocasió! Szabott árak! **Ocasió!**

Karácsonyi vásár **November 25-én** veszi kezdetét.
Menyasszonyi kelengyék a legelőcsbb kivitelben.

Alapítottát 1852-ben. Telefon szám 344.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget miszerint

FÉRFI SZABÓ ÉS EGYENRUHAZATI ÜZLETEMET
egy külön álló
URI DIVAT ÉS FEHÉRNEMŰ OSZTÁLYAL
megnagyoobbítottam.

Fehérenemű kiválólag saját készítményűek, melyek ar. **minőség, kiállítás és jóállás tekintetében paratlanok.**

Fehéreneműk nálam mérték szerint is készülnek, melyek a legmesszebb menő igényeknek is megfelelnek.

Hogy a t. közönség szíves és jó hiszolgálatomról meggyőződhessen, kérem b. látogatását s maradjok kiváló tisztelettel

Ausländer S. November 1. óta **Fő-u.**
Nagy Sándor-utca sarkán.